

Andrzej Kowalczyk

Sesja popularno-naukowa i wystawa "Niecodzienne odkrycia w kopalni torfu we wsi Nienawiszcz"

Studia Lednickie 11, 263-264

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Sesja popularno-naukowa i wystawa „Niecodzienne odkrycia w kopalni torfu we wsi Nienawiszcz”

Przypadkowe odkrycie poroży jeleni oraz topora w kopalni torfu we wsi Nienawiszcz, gm. Rogoźno, pow. Oborniki zainteresowało dyrekcję Nadleśnictwa Łopuchówko. Po konsultacji z pracownikami Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy w Poznańskim Laboratorium Radiowęglowym przeprowadzono analizę pobranych próbek, w wyniku której ustalono, iż jedno z poroży pochodzi od osobnika żyjącego w połowie VII tysiąclecia p.n.e. To skłoniło dyrektora Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy do powołania grupy specjalistów w celu przeprowadzenia badań interdyscyplinarnych. W lipcu i wrześniu 2010 roku odbyły się badania wykopaliskowe, którym przewodzili dr Iwona Sobkowiak-Tabaka z Instytutu Archeologii i Etnologii PAN oddział w Poznaniu oraz mgr Andrzej Kowalczyk z Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy pod kierownictwem prof. dra hab. Andrzeja M. Wyrwy — dyrektora Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy. Badania zostały sfinansowane przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu, Instytut Archeologii i Etnologii PAN — Ośrodek Studiów Pradziejowych i Średniowiecznych w Poznaniu oraz Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy.

Wstępne rezultaty badań interdyscyplinarnych i wyeksplorowane przedmioty postanowiono zaprezentować w formie sesji popularno-naukowej i wystawy. W Bibliotece Publicznej w Murowanej Goślinie odbyła się 15 grudnia 2010 roku sesja i otwarcie czasowej wystawy, pt. „Niecodzienne odkrycia w kopalni torfu we wsi Nienawiszcz”. Organizatorami obrad były trzy instytucje: Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Instytut Archeologii i Etnologii PAN oddział w Poznaniu oraz Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Murowana Goślina.

Na spotkanie przybyli m.in.: Tomasz Łęcki — Burmistrz Miasta i Gminy Murowana Goślina, Zbigniew Szelağ — Nadleśniczy Nadleśnictwa Łopuchówko, Przemysław Frankowski — prezes firmy „Afirma” wydobywającej torf w Nienawiszczu, prof. dr hab. Andrzej Dubas — emerytowany pracownik Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, prof. dr hab. Jerzy Szukała — pracownik Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu, dr Kazimierz Ratajszczak — wieloletni dyrektor

Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu, przedstawiciele gminy Murowana Goślina, pracownicy Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Instytutu Archeologii i Etnologii PAN oddział w Poznaniu, Nadleśnictwa Łopuchówko, Poznańskiego Laboratorium Radiowęglowego, mieszkańcy Murowanej Gośliny, Przebędowa, Nienawiszcza oraz nauczyciele i uczniowie lokalnych szkół.

Sesję rozpoczęło przemówienie prof. dra hab. Andrzeja Marka Wyrwy. Następnie głos zabrał Tomasz Łęcki oraz Przemysław Frankowski.

Pierwszy referat, pt. „Pradzieje Nienawiszczu” wygłosili dr Iwona Sobkowiak-Tabaka oraz mgr Andrzej Kowalczyk. Referat dotyczył stanu wiedzy o osadnictwie w rejonie Nienawiszcza, prezentował efekt prowadzonych latem 2010 roku prac wykopaliskowych i wstępne wyniki badań odkopanych przedmiotów, kości i poroży.

Drugi referat, pt. „Zwierzęta Wielkopolski w dawnych czasach i pożytki z nich płynące” wygłosił dr hab. Daniel Makowiecki, prof. UMK, z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Archeozoolog na przykładzie przeprowadzonych setek analiz odpadów konsumpcyjnych odkopywanych na stanowiskach archeologicznych przedstawił kręgowce żyjące w średniowieczu i porównał je ze zwierzętami współczesnymi. Poruszył też temat preferencji konsumpcyjnych ludzi żyjących w średniowieczu, okresie nowożytnym i w czasach współczesnych.

Ostatni referat, pt. „Jelenie sprzed 8 tysięcy lat” wygłosił dr Tomasz Sobalak — Zastępca Nadleśniczego w Nadleśnictwie Łopuchówko. Referent przedstawił ewolucję jelenia, którego przodkowie pojawili się na ziemi około 60 mln lat temu. Dokładnie opisał znalezione w kopalni torfu poroża, wydatowane metodą radiowęglową C^{14} na połowę VII tysiąclecia p.n.e. Porównał okazy ze współczesnymi trofeami i omówił rolę, jaką pełnią poroża u jeleni.

Spotkanie zakończyło otwarcie wystawy znajdującej się w holu Biblioteki. Wystawa przygotowana przez Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy, Instytut Archeologii i Etnologii PAN oddział w Poznaniu oraz Bibliotekę Publiczną Miasta i Gminy Murowana Goślina prezentowała zabytki archeologiczne i archeozoologiczne przekazane przez pracowników i prezesa firmy wydobywającej torf w Nienawiszczu oraz pozyskane w trakcie prowadzonych latem 2010 roku ratowniczych prac wykopaliskowych, a także wstępne rezultaty badań naukowych. W sześciu gablotach umieszczono reprezentacyjną grupę przedmiotów, do których dokładne opisy znajdowały się na postawionych obok banerach. Prezentując pozyskane podczas badań fragmenty kości i poroża, starano się zwrócić uwagę, że nawet bezwartościowe materialnie przedmioty mogą mieć niebywałą wartość historyczną i naukową.